

WMO-beleidsplan 2008 - 2012

Nieuwe verbindingen in wonen, welzijn en zorg

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Hoofdstuk 1: Wmo en participatie	6
1.1 Inleiding	6
1.2 De participatiesamenleving	6
1.3 Kwetsbare doelgroepen.....	7
Hoofdstuk 2: Wonen, welzijn en zorg in de wijk	9
Ambitie	9
Veranderingsopgaven 2008 - 2012	10
Hoofdstuk 3: Informele zorg	12
Ambitie	12
Veranderingsopgaven 2008 - 2012	13
Hoofdstuk 4: Wonen-welzijn-zorg loket.....	14
Ambitie	14
Veranderingsopgaven 2008 - 2012	15
Hoofdstuk 5: Individuele voorzieningen.....	16
Ambitie	16
Veranderingsopgaven 2008 - 2012	17
Hoofdstuk 6: Aandacht voor kwetsbare groepen	19
Ambitie	19
Veranderingsopgaven 2008 - 2012	21
Hoofdstuk 7: Cliëntenplatform Wmo.....	23
Ambitie	23
Veranderingsopgaven 2008 - 2012	24
Bijlage 1: Schema veranderingsopgave 2008 - 2012	25
Bijlage 2: Schema prestatievelden	26

Inleiding

Met de nieuwe Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) wordt de rol van de gemeente op het brede terrein van zorg en ondersteuning groter. De Wet Voorzieningen Gehandicapten (Wvg) en de Welzijnswet vielen al onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten. Door de invoering van de Wmo is daar een deel van de AWBZ (Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten) en de OGGZ (Openbare Geestelijke Gezondheids Zorg) bijgekomen. De grootste verandering is de bundeling van de wetten en de verandering in de sturingsfilosofie. Door een bundeling van de wetten is in principe meer integraal beleid mogelijk. De Wmo bepaalt dat gemeenten hun beleid moeten vastleggen in een beleidsplan. Dit plan dient één keer in de vier jaar opgesteld te worden.

Het voorliggende concept-Beleidsplan Wmo 2008-2012 bouwt voort op het Strategisch beleidskader 2005 en de Beleidsnotitie Wmo 2007.

Op 28 juni 2007 is als opmaat naar het beleidsplan een Wmo-conferentie georganiseerd waarin diverse lokale organisaties hun visie konden geven op de participatie van kwetsbare groepen in de samenleving. De resultaten van deze conferentie zijn meegenomen in dit beleidsplan.

Beleidsplan 2008 – 2012: nieuwe ambities en speerpunten

De Wmo benoemt negen prestatievelden waarop de gemeente doelstellingen dient te formuleren. Het schema Prestatievelden is als bijlage opgenomen, met hierin een overzicht van reeds aangenomen lokaal beleid en actuele ontwikkelingen.

Er is al veel 'Wmo-beleid' door college en raad aangenomen, waaronder de beleidsvisie voor mensen met een beperking 2004 – 2008, de nota's lokaal Gezondheidsbeleid (2006), Wonen-welzijn-zorg (februari 2007) en de nota breed Jeugdbeleid (juni 2006). In het voorliggende beleidsplan ligt de nadruk op nieuwe ontwikkelingen en op vraagstukken die nog de aandacht behoeven.

De relatie met het Strategisch beleidskader 2005 en de Beleidsnotitie Wmo 2007 verdient nadere toelichting. Het Strategisch beleidskader is opgesteld nog voordat landelijke besluitvorming over de Wmo had plaatsgevonden. Met dit kader is gepoogd de diversiteit aan ontwikkelingen helder voor het voetlicht te brengen. De visie, uitgangspunten en doelstellingen zoals ze zijn opgesteld in het Strategisch beleidskader, zijn door de raad vastgesteld en geldend. De Wmo krijgt in Alkmaar vorm via een groeimodel: bestaand beleid uitvoeren en in het kader van het beleidsplan nieuwe thema's en accenten leggen.

Belangrijke doelstellingen in deze nota zijn:

1. Alkmaarse burgers in staat stellen om mee te doen in de samenleving.
2. Vergroten van de onderlinge betrokkenheid in de samenleving.
3. Ondersteuning bieden aan kwetsbare groepen.

In het Beleidsplan 2008-2012 worden de ambities op een zestal thema's geformuleerd:

- Wonen, welzijn en zorg in de wijk
- Informele zorg
- Wonen-welzijn-zorg loket
- Individuele voorzieningen
- Aandacht voor kwetsbare groepen
- Cliëntenparticipatie

Per thema wordt gewerkt aan enkele breed gedragen speerpunten (zie bijlage 1). Jaarlijks kunnen op basis van de Voortgangsrapportage nieuwe speerpunten worden benoemd.

Het Wmo-beleidsplan is gericht op een periode van vier jaar, maar moet nadrukkelijk in een meerjarenperspectief geplaatst worden. Vergrijzing, extramuralisering en de toename van het gebruik van zorg- en individuele voorzieningen zijn thema's die zeker tot 2020 aandacht en prioriteit behoeven.

Bestuursakkoord rijk en gemeenten

In het bestuursakkoord van juni 2007 tussen rijk en gemeenten wordt aangegeven dat er conform de afspraak in het coalitieakkoord vooralsnog geen verdere stappen worden gezet in de overheveling van AWBZ-functies naar de Wmo. Wel geldt nog het voornemen om de MEE-gelden en de Ondersteunende begeleiding over te brengen naar de Wmo. Ook als dit laatste niet plaatsvindt, is MEE een belangrijke partner in het kader van het Wmo-beleid.

Opzet concept-beleidsplan

In het eerste hoofdstuk wordt ingegaan op het centrale kernbegrip 'participatie' in de Wmo. Ook wordt op grond van cijfers aangegeven welke specifieke (doel)groepen de aandacht vragen.

In het tweede hoofdstuk staat het 'Wonen en welzijn' in de wijk centraal. Aanvullend op de reeds geformuleerde actiepunten uit de nota 'Wonen, welzijn, zorg' zal in dit hoofdstuk met name worden ingegaan op het dienstenaanbod in de wijk.

Hoofdstuk drie belicht de informele zorg. Gezien het belang van dit thema, zal in de tweede helft van 2007 een separate nota over Informele zorg verschijnen; de hoofdlijnen uit deze nota worden in het beleidsplan belicht.

Het vierde hoofdstuk handelt over het breed Wonen-welzijn-zorg loket.

Het vijfde hoofdstuk belicht de individuele voorzieningen verstrekt door de gemeente, het accent zal daarbij uitgaan naar de huishoudelijke hulp.

In hoofdstuk zes wordt met name ingezoomd op de participatie van kwetsbare groepen in de samenleving.

De belangrijke rol van het Wmo-Cliëntenplatform in Alkmaar staat centraal in het laatste hoofdstuk.

In bijlage 1 worden de beleidsvoornemens samengevat; in bijlage 2 is het schema van de prestatievelden opgenomen.

Vervolgstappen

1. Bespreking van de concept-nota in de commissie Samenlevingszaken: 11 september 2007.
2. Inspraakperiode van 6 weken: lokale instellingen, organisaties en burgers worden uitgenodigd om een reactie te geven op het concept-beleidsplan.
3. Aanvullend hierop is er voor instellingen en organisaties de gelegenheid om bilateraal in gesprek te gaan met de wethouder zorg en deel te nemen aan een themabijeenkomst over Informele zorg en Cliëntenparticipatie.
4. Begin 2008 wordt de definitieve nota aangeboden aan de raad.

Hoofdstuk 1: Wmo en participatie

1.1 Inleiding

Het begrip 'participatie' staat centraal in de Wmo. Dit heeft in belangrijke mate te maken met een veranderende visie op de verzorgingsstaat: van verzorging naar participatie. Na een korte beschouwing over de participatiesamenleving worden enkele cijfers gepresenteerd en worden de hoofddoelen van de Wmo kernachtig samengevat.

1.2 De participatiesamenleving

Het denken over de verzorgingsstaat is de afgelopen jaren sterk veranderd. Een aantal nieuwe principes en begrippen staat centraal als het gaat om het denken over het sociale stelsel. Het ontstaan van de verzorgingsstaat is terug te voeren tot de Eerste Wereldoorlog. Er kwamen regelingen tegen het risico van ziekte, werkloosheid en ouderdom. Later, na 1945, ontstaan algemene en verplichte werknemersverzekeringen. Bijvoorbeeld de Ziektewet (ZW), de Werkloosheidswet (WW) en de Wet Arbeidsongeschiktheid (WAO). De rol van de overheid is tijdens de ontwikkeling van het sociale stelsel steeds meer toegenomen. Het stelsel van sociale zekerheid heeft een duidelijke vangnetfunctie, is vooral gericht op nazorg en inkomenszekerheid. Het draagvlak voor het 'project' verzorgingsstaat is de afgelopen tien jaar echter kleiner geworden. Het accent is komen te leggen op aanscherping van wetten en technische aanpassingen (WAO) maar dit is niet gepaard gegaan met een nieuwe visie op de veranderende samenleving. Enkele voorbeelden van deze veranderingen zijn:

- Er is een 'lossere' samenleving ontstaan, met meer nadruk op emancipatie en individualisering.
- Samenlevingsverbanden zijn gewijzigd: meer multicultureel, minder buurtgericht en meer netwerkgericht.
- Fasen in het leven zijn niet altijd meer goed af te bakenen. Mensen leren terwijl ze werken, en werken als ze met pensioen zijn.
- De meeste burgers kunnen uitstekend voor zichzelf zorgen.

In het huidige tijdsgewricht lijkt er een veranderende visie op de verzorgingsstaat te ontstaan.

De activerende en verbindende functies van de verzorgingsstaat krijgen hierbij meer aandacht, er wordt meer en meer over de 'participatiesamenleving' gesproken en geschreven.

Zo wordt in het WRR-rapport 'De verzorgingsstaat heroverwogen' (2006) expliciet aangegeven dat de verzorgingsstaat niet zonder een 'verzorgingsstad' kan. Binding aan de lokale samenleving, verbondenheid tussen verschillende groepen inwoners (culturen, rijk/arm, etc.) kan het draagvlak voor de verzorgingsstaat vergroten. Consequentie hiervan is wel, zo wordt in het WRR-rapport geschetst, dat lokale overheden meer verantwoordelijkheid krijgen voor de zorg en opvang van kinderen/jongeren, ouderen. De Wmo biedt de gemeente de komende jaren de gelegenheid om zich als 'verzorgingsstad' te profileren.

1.3 Kwetsbare doelgroepen

Momenteel telt Alkmaar 94.178 inwoners. Volgens de prognose zal de bevolking de komende jaren sterker toenemen (10,2%), tot 103.813 inwoners per 01-01-2017.

In 2017 zal vooral het aantal 60 t/m 74-jarigen flink hoger liggen dan nu het geval is. Volgens de prognose een stijging van 18.175 naar 23.137 'ouderen'. Toch wordt ook een lichte toename van het aantal 25 t/m 49-jarigen en daardoor ook van het aantal kinderen van 0 t/m 14 jaar verwacht. (Bron: O&S gemeente Alkmaar)

Uitgaande van de prestatievelen richt de Wmo zich op veel, zo niet alle doelgroepen. In het kader van het beleidsplan is het wenselijk om een inperking te maken. Voor wat betreft deze inperking is het zinvol om aan te sluiten bij de analyse van het SGB0-Onderzoeks- en adviesbureau (bureau gelieerd aan de Vereniging Nederlandse Gemeenten, rapport: Aard en omvang Wmo-doelgroep, juni 2006). Het SGB0 richt zich op de meest kwetsbare groepen in de samenleving. Uit dit rapport zijn ondermeer de volgende, relevante cijfers te halen:

Aantal kwetsbare personen in Nederland

	% van de totale bevolking	% van de 65-plussers
Lichamelijke beperkingen	9,2 %	33,2%
Chronische psychische problemen	0,7 %	4,5%
Verstandelijke beperkingen	0,7%	0,2%
Psychosociale of materiële problemen	3,1%	2,3%
Opvoedingsproblemen	3,2%	
Betrokken bij huiselijk geweld	3,1%	
Meervoudige problematiek	0,6%	

Groeiende vraag naar voorzieningen

De vraag naar Wmo-voorzieningen zal de komende tien jaren stijgen; de toename zit vooral in de voorzieningen die nodig zijn voor mensen met lichamelijke beperkingen. Voor de hulp bij het huishouden, woonvoorzieningen, rolstoelen en vervoer wordt een gemiddelde toename van 20% voorzien.

Mensen met beperkingen hebben doorgaans minder te besteden dan mensen zonder beperkingen..

Bij ruim een derde van de huishoudens waarvan een of meer van de inwonenden chronisch ziek of gehandicapt is, is het voornaamste inkomen een AOW-uitkering. (pag. 46, SGB0, juni 2006).

Uit deze cijfers blijkt dat aandacht voor mensen met een beperking cruciaal is. Na de vaststelling van het beleidsplan Wmo 2008-2012, zullen in het voorjaar van 2008 dan ook de resultaten van de 'Beleidsvisie Mensen met een beperking 2004 – 2008' geagendeerd worden in de commissie Samenlevingszaken. Nieuw beleid zal vanuit de uitgangspunten en visie van de Wmo vorm worden gegeven.

1.4 Meedoen in de lokale samenleving

Met de nieuwe Wmo wordt de rol van de gemeente groter. Op basis van het Strategisch beleidskader 2005 en de Beleidsnotitie 2007 kunnen de volgende algemene Wmo-doelstellingen worden onderscheiden:

1. Alkmaarse burgers in staat stellen om mee te doen in de samenleving.
2. Vergroten van de onderlinge betrokkenheid in de samenleving.
3. Ondersteuning bieden aan kwetsbare groepen.

'Kernbegrip in de Wmo is de eigen verantwoordelijkheid van de burger voor zijn eigen zorg- en/ of ondersteuningsbehoefte. Dit betekent dat mensen zo zelfstandig mogelijk en met zoveel mogelijk keuzevrijheidverantwoordelijkheid dragen voor zichzelf en de eigen omgeving: bewust zijn van de kosten van voorzieningen; zorgen voor naasten; meedoen aan verenigingsleven of vrijwilligerswerk, en dergelijke.' *(citaat Strategisch beleidskader)*

De kernbegrippen 'eigen verantwoordelijkheid' en 'keuzevrijheid' zijn begrippen die passen bij de burger anno 2007. Tegelijkertijd moet aangegeven worden dat het hier niet om absolute begrippen gaat. De realiteit is dat de steun/hulp van partners, familie, vrienden en vrijwilligers in vergaande mate bepalend is voor de wijze waarop mensen kunnen participeren, oftewel 80 tot 85% van de zorg is informele zorg.

Sommige mensen hebben hulp nodig om zelfstandig te kunnen blijven wonen. Bijvoorbeeld hulp bij het doen van de boodschappen, of bij klussen in huis. Ze worden geholpen door familie, bekenden of door vrijwilligers.

Gemeente, lokale vrijwilligersorganisaties of instellingen bieden ondersteuning en hulp waar onderlinge betrokkenheid en steun niet volstaan. De maatschappelijke context waarbinnen gemeente en instellingen/organisaties werken is verre van eenvoudig. Er zijn twee opvallende bewegingen die lastig met elkaar in overeenstemming zijn te brengen: enerzijds de toename van aanbestedingsprocedures en fusies in 'zorg en welzijn' en anderzijds het belang van burgers aan ondersteuning en zorg 'dichtbij huis'.

Samenvattend kunnen we stellen dat 'Meedoen' vraagt om 'Nieuwe verbindingen in wonen, welzijn en zorg': nieuwe verbindingen tussen mensen in buurten en wijken (onderlinge steun), nieuwe verbindingen tussen formele en informele zorg (hoe voorkomen we dat de mantelzorgers worden overbelast), nieuwe verbindingen tussen het wonen in de wijk en de sociale infrastructuur (sluit het aanbod aan diensten en activiteiten aan bij de vraag van met name kwetsbare groepen).

Hoofdstuk 2: Wonen, welzijn en zorg in de wijk

Ambitie

In februari 2006 heeft de gemeenteraad het visiedocument 'Wonen, welzijn en zorg' vastgesteld. Een belangrijk doel van het document was het vaststellen van een gedeelde visie, waarbij een gebiedsgerichte aanpak centraal staat. Beknopt samengevat wordt hierover het volgende in het visiedocument gesteld:

- Op basis van een gebiedsgerichte benadering ontwikkelen van een geïntegreerd aanbod van wonen, maatschappelijke voorzieningen en zorg gericht op het zo zelfstandig mogelijk wonen.
- Kleinschalige woonvoorzieningen voor bijzondere doelgroepen: in de wijken Zuid, Oudorp, Overdie, Daalmeer/Koedijk en Centrum dienen er per wijk circa 75 extra plaatsen gerealiseerd te worden; Huiswaard rond de 30/40 extra plaatsen. In West en De Mare is uitbreiding niet direct gewenst.
- Woonzorgcomplexen voor senioren: in z'n algemeenheid is er tot 2015 behoefte aan 800 extra woningen in woonzorgcomplexen.
- Intramurale voorzieningen voor ouderen: Streven is om (waar mogelijk en haalbaar) de intramurale capaciteit af te bouwen in relatie tot de ontwikkeling van nieuwe beschutte woonzorgvormen, met een goede spreiding over de wijken.

In relatie tot dit visiedocument is er een Uitvoeringsprogramma Wonen, welzijn en zorg ontwikkeld, met hierbij speerpunten als het realiseren van 'nultredenwoningen', wijkknooppunten (Daalmeer, Geert Groteplein, De Vleugels) en voldoende huisvesting met zorg voor bijzondere doelgroepen. Woningbouwcorporaties spelen hierbij een sterk regisserende rol. Op de Wmo-conferentie van 28 juni heeft Kennemer Wonen aangegeven dat woningbouwcorporaties als sociale partner ook bereid zijn om te investeren in voorzieningen in de wijk. Het gaat dan om maatschappelijk vastgoed, zoals scholen, wijkgebouwen, opvanghuizen. Dat is een trend die in het kader van de Wmo de komende jaren zal worden benut.

De gemeente heeft en houdt een belangrijke rol bij het realiseren of versterken van de (wijk)functies: informatie, ontmoeting, activiteiten en diensten aan huis. De volgende ambitie staat daarom centraal:

Ambitie: Alkmaar streeft naar 'zorgzame buurten' door te investeren in sociale activiteiten, diensten aan huis en goede accommodaties.

Om de ambitie waar te kunnen maken, stellen wij de volgende veranderingsopgaven centraal:

Veranderingsopgaven 2008 - 2012

1. **Uitvoering Visiedocument en concept-Uitvoeringsprogramma 'Wonen, welzijn en zorg'.**

In het Visiedocument en het concept-Uitvoeringsprogramma 'Wonen, welzijn en zorg' zijn reeds diverse veranderingsopgaven geformuleerd. Jaarlijks zullen de resultaten kernachtig in de Voortgangsrapportage Wmo beschreven worden.

2. **Wijkgerichte uitbouw en versterking dienstenpakket, gericht op het zelfstandig kunnen blijven wonen.**

In Alkmaar is de afgelopen jaren een rijk geschakeerd dienstenpakket ontstaan voor mensen die zelfstandig willen blijven wonen. Eveneens levert een Servicepakket, het Wijkservicebureau levert diensten en het SKWO en Wonen-plus hebben een groot aanbod aan 'diensten aan huis'.

WonenPlus functioneert als lokale, buurtgerichte organisatie dicht bij de inwoners en vervult twee samenhangende functies: activeren van wijkbewoners om zich als vrijwilliger in te zetten en het bieden van ondersteuning bij het onderhoud van de tuin, de boodschappen, etc. Op de website van Wonenplus staat inmiddels een omvangrijk pakket aan diensten. In verschillende wijken in Alkmaar houdt WonenPlus inloopsprekuren.

SKWO heeft eveneens een breed pakket aan diensten, waaronder Maaltijdservice, Personenalarmering, hulp bij administratie, samen eten, samen winkelen.

De samenwerking tussen WonenPlus en SKWO is groeiende. In het kader van het beleidsplan Wmo streeft de gemeente naar een versterking van de onderlinge samenwerking en een uitbouw van de dienstverlening, aansluitend bij de (groeiende) vraag uit de wijk.

3. **Vergroten kennis en gebruik van (maatschappelijke) diensten bij allochtone doelgroepen.**

SKWO-Alkmaar heeft op de Wmo-conferentie de aandacht gevraagd voor allochtone ouderen in Alkmaar. In 2003 is het SKWO een project gestart om een bruggenbouwer aan te stellen met als doel: verbeteren informatie naar allochtone ouderen; onderbenutting tegengaan en uiteindelijk een betere aansluiting tussen vraag en aanbod. De problemen waar de bruggenbouwer mee is geconfronteerd waren complex: armoede, isolement, taalproblemen. De afgelopen jaren heeft een veelheid van activiteiten in met name Overdie en Oudorp plaatsgevonden, waarbij met steun van contactvrouwen ouderen actief zijn benaderd. De groep allochtone ouderen (boven de 50) zal in 2010 groeien naar 1023; de groep Turkse ouderen is daarbij het grootst.

Het SKWO geeft aan dat continuering in het kader van de Wmo belangrijk is, met daarbij de aantekening dat de samenwerking met andere organisaties en zelforganisaties versterkt zal moeten worden. Het eindadvies is te lezen op: www.skwo.nl

Het project van het SKWO heeft een belangrijke functie in relatie tot de Wmo.

4. Vergroten gebruik wijk- en buurtaccommodaties door bijzondere doelgroepen.

In Alkmaar heeft dankzij het Masterplan Wijk- en buurtcentra een vernieuwing en upgradering van de accommodaties plaatsgevonden. Verschillende accommodaties hebben een multifunctioneel karakter en zijn bij uitstek geschikt voor kleinschalige maaltijdvoorziening, bewegingsactiviteiten, cursussen, etc. In het kader van de Wmo is het streven om de huidige accommodaties meer open te stellen voor bijzondere doelgroepen en te komen tot een aanvullend pakket op maat. Kern8, Stichting MEE, Servicepunt voor Welzijn en Cultuur en besturen van wijk- en buurtcentra zullen gevraagd worden om, afhankelijk van vraag en behoefte, nieuwe initiatieven en activiteiten in te brengen en te organiseren.

Van 'Van Harte Resto' is een subsidieverzoek ontvangen om in Mare Nostrum een eetproject te starten. Het initiatief zal vanuit de Wmo ondersteund worden, op voorwaarde dat er afstemming en samenwerking plaatsvindt met de Eettafel van buurthuis 't Ambacht. Het restaurant biedt eetgelegenheid, in combinatie met informatie en ontspanning, aan met name mensen met een laag inkomen.

Hoofdstuk 3: Informele zorg

Ambitie

De informele zorg kan onderscheiden worden in mantelzorg en vrijwillige zorg. Mantelzorg overkomt je en je kunt je er normaal gesproken niet of nauwelijks aan onttrekken. De zorgverlening vloeit rechtstreeks voort uit een bestaande sociale relatie (familie, vrienden, etc). Wanneer de zorg van de mantelzorger tijdelijk wordt overgenomen door vrijwilligers of professionele zorg, noemen we deze zorg respijtzorg.

Bij vrijwillige zorg is er geen sprake van een naaste die tot hetzelfde sociale netwerk behoort. Vrijwilligers bieden praktische, sociale en emotionele ondersteuning gedurende een relatief lange periode aan mensen met een langdurige ziekte of handicap. Deze zorg wordt onbetaald en onverplicht verricht, al dan niet in aanvulling op professionele zorg. Vrijwillige zorg vindt veelal vanuit een organisatie plaats.

Mantelzorg en vrijwillige zorg zijn onmisbaar in onze samenleving. En het belang daarvan zal mede door de vergrijzing alleen nog maar groter worden.

Bij Humanitas is het Steunpunt Mantelzorg ondergebracht. Dit steunpunt werkt voor de regio Noord Kennemerland. Het aanbod van het Steunpunt is gericht op de ondersteuning van mantelzorgers door het geven van informatie, advies, emotionele ondersteuning.

Een ander initiatief is de Mantelzorgmakelaar (www.mantelzorgmakelaar.nl); deze neemt regelzaken op de terreinen zorg, werk, verlof, etc. uit handen van de mantelzorger.

Vrijwillige zorg wordt door tal van organisaties in Alkmaar geboden, waaronder de Zonnebloem, Leger des Heils, kerken, Humanitas, Rode Kruis. In Alkmaar is sinds 2006 een Platform van vrijwilligers in zorg en welzijn actief. Een tiental (vrijwilligers)organisaties in zorg en welzijn heeft elkaar opgezocht om door uitwisseling van kennis en ervaringen betere steun en diensten te kunnen leveren. Het Centrum voor VrijwilligersOndersteuning (CVO) ondersteunt dit Platform.

Dementie en de belasting voor mantelzorgers

Op de Wmo-conferentie heeft Geriant een presentatie verzorgd over het groeiend aantal ouderen met dementie. Geriant is sinds de zomer van 2003 een zelfstandige organisatie die is ontstaan uit een samenwerkingsverband tussen GGZ Noord-Holland-Noord en alle verpleeghuizen in de Kop van Noord-Holland en Noord-Kennemerland. Uit deze samenwerking ontstonden in 2000 de zogenaamde Dementie Onderzoeks- en Casemanagementteams, kortweg DOC-teams. De verwachting is dat in de regio Noord-Kennemerland het aantal dementerenden tussen 2000 en 2020 met ruim 60% zal stijgen. Tussen het steunpunt Mantelzorg, de Mantelzorgmakelaar en Geriant bestaat inmiddels de nodige samenwerking. Indien gewenst zal de gemeente in het kader van de Wmo deze samenwerking versterken.

Overdracht subsidies

Op het beleidsterrein Informele zorg gaat de gemeente, door de komst van de WMO, meer beleidsverantwoordelijkheid dragen. Subsidiebudgetten vanuit de AWBZ zijn weliswaar beschikbaar, maar de verdeling van middelen over de verschillende gemeenten vraagt de nodige aandacht. Met deze gelden werden ondermeer het Steunpunt Mantelzorg, de Vrijwillige Thuiszorg, De Hoofdzaak, GGZ-projecten en de Mantelzorgmakelaar gesubsidieerd. De verwachting is dat eind november/begin december meer duidelijkheid aan organisaties/instellingen gegeven kan worden over de wijze waarop bestaande initiatieven gecontinueerd kunnen worden.

Ambitie: Alkmaar faciliteert en versterkt de ondersteuning van mantelzorgers én vrijwilligers in de zorg

Veranderingsopgaven 2008 -2012

Omdat de informele zorg een relatief nieuw terrein is voor de gemeente, is in het voorjaar van 2006, tijdens een eerste conferentie met mantelzorgers, vrijwilligers en hun organisaties van gedachten gewisseld over informele zorg. De uitkomsten van deze conferentie vormen de bouwstenen voor de kadernota Informele zorg die vóór 1 januari 2008 geagendeerd zal worden in de commissie Samenlevingszaken

In afwachting van de nota Informele zorg kunnen we hier reeds, uitgaande van de bovengestelde ambitie, de volgende veranderingsopgaven opsommen.

Mantelzorg

1. Het creëren van één herkenbaar punt voor directe ondersteuning aan mantelzorgers. Dit betekent minimaal een intensieve afstemming en samenwerking tussen het steunpunt Mantelzorg en de Mantelzorgmakelaar.
2. Uitbrengen van een Informatiegids voor mantelzorgers door het Steunpunt Mantelzorg. Een gids waarin mensen wegwijs gemaakt worden in de verschillende ondersteuningsmogelijkheden voor mantelzorgers.
3. Onderzoek, samen met een panel van mantelzorgers, naar hoe voor te zwaar belaste mantelzorgers extra ondersteuningsmogelijkheden gecreëerd kunnen worden. Uitbreiden van de huidige respijtoorzieningen behoort daarbij tot de mogelijkheden.
4. Ontwikkelen van een pilot voor een 'Pgb-Mantelzorg' Met dit persoonsgebonden budget kunnen dan bijvoorbeeld 'welzijnsdiensten' worden ingekocht die de mantelzorger ontlasten.

Vrijwilligers in de zorg

6. Continueren van de ondersteuning van het Platform van vrijwilligers in zorg en welzijn.

Hoofdstuk 4: Wonen-welzijn-zorg loket

Ambitie

De Wmo is een kaderwet die een sterke lokale inkleuring behoeft. Dat geldt met name voor het brede WWZ-loket. Het loket vormt voor burgers het gezicht van de Wmo en is primair gericht op informatieverstrekking en advisering. Het loket is een centraal punt waar burgers informatie, advies en ondersteuning kunnen krijgen op het terrein van wonen, welzijn, zorg en maatschappelijke ondersteuning én het loket biedt op termijn toegang tot de Wmo-verstrekkingen.

Het WWZ-loket kan zichtbaar zijn door een fysieke balie waar burgers informatie kunnen krijgen.

Daarnaast zal het loket ook digitaal goed herkenbaar en bereikbaar moeten zijn.

Het brede loket is inmiddels in voorbereiding. Drie lokale initiatieven zijn in dit verband van belang.

Drie initiatieven

De instellingen SKWO Ouderenwerk, RIMA en MEE hebben, daartoe door de gemeente uitgenodigd, een projectplan ingediend, dat in grote mate tegemoet komt aan het concept van het brede loket. In het projectplan wordt aangegeven dat het loket drie functies kan vervullen:

- allereerst een brede informatie- en verwijfsfunctie;
- ten tweede de functie van ondersteuning en begeleiding van cliënten;
- ten derde een 'intakefunctie' waarbij het brede loket (digitaal) een verbinding heeft met het gemeentelijke Wmo-loket en klanten op een snelle wijze geholpen kunnen worden met het verstrekken van Wmo-voorzieningen.

De GGD en de Openbare Bibliotheek hebben initiatieven op het gebied van digitale informatieverstrekking genomen. Met gemeentelijke subsidies heeft de GGD een website ontwikkeld ten behoeve van de regio Noord Kennemerland: www.wmowebwinkel.nl. De gemeente heeft een Voorzieningskaart ontwikkeld: www.alkmaar.nl/voorzieningskaart

Tijdens de inspraakperiode vindt overleg plaats met de bovengenoemde initiatiefnemers, met als doel het ontwikkelen van een breed gedragen loket. Het resultaat van dit overleg zal in de vorm van een plan van aanpak opgenomen worden in de definitieve beleidsnota Wmo.

Ambitie: Alkmaar heeft op stedelijk en op wijkniveau een breed en goed bereikbaar informatie- en ondersteuningsaanbod

Veranderingsopgaven 2008 - 2012

1. **Starten van een breed Wonen-welzijn-zorg loket in 2008, met een goede verbinding naar de wijken.**

Doelstelling van het brede loket is de versterking van de regie van de cliënt en zijn omgeving. Met betrekking tot de loket-ontwikkeling zijn de volgende uitgangspunten en voorwaarden geformuleerd:

- Het WWZ-loket zal moeten bestaan uit een centrale, stedelijke voorziening (regelcentrum, 1 telefoonnummer) met een verbinding naar 3 á 4 wijken in de vorm van een spreekuur. Op termijn kan aangesloten worden bij de te realiseren wijkknooppunten. Gebruikmaking en versterking van de bestaande infrastructuur is dus een uitgangspunt.
- De dienstverlening vanuit het WWZ-loket functioneert onafhankelijk van het aanbod. Dit is belangrijk om de keuzemogelijkheden voor de klant optimaal te houden (regieversterking!).
- Er komt geen nieuwe rechtspersoon voor de exploitatie van het WWZ-loket. Er wordt gestreefd naar een (geprotocolleerd) samenwerkingsverband van gemeente en instellingen, die hierin een bijzondere verantwoordelijkheid dragen en/of hieraan een belangrijke bijdrage (kunnen) leveren.

2. **Uitbreiding en/of verdieping van het WWZ-loket gedurende de periode 2009 – 2012.**

Op basis van een evaluatie van het WWZ-loket in 2008, zal er gedurende de periode 2009 – 2012 uitbreiding en/of verdieping van het WWZ-loket plaats vinden. In de Voortgangrapportage Wmo zal hier verslag van worden gedaan.

Hoofdstuk 5: Individuele voorzieningen

Ambitie

Met de invoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) zijn per 1 januari 2007 de individuele voorzieningen op grond van de Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg) en Hulp bij het huishouden op grond van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) in de wet opgenomen. De Wvg is per 1 januari 2007 ingetrokken. De gemeenteraad heeft in het vierde kwartaal 2006 de Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Alkmaar vastgesteld.

Hulp bij het Huishouden

Inmiddels komen de gevolgen van de aanbesteding Huishoudelijke hulp scherper in beeld. Een aantal aanbieders geeft signalen af dat het moeilijk is om 'het hoofd boven water' te houden.. Er zijn twee ontwikkelingen van belang:

- Door de aanbesteding zijn de tarieven gedaald.
- De tweede ontwikkeling is dat de verhouding tussen goedkope en dure huishoudelijke hulp (respectievelijk HH1 en HH2) is omgeslagen. Voorheen 70/80% HH2, nu 70/80% HH1. Het gevolg is dat de zorgverleners moeten besparen op de personeelskosten. Dit kan mogelijk ontslag ten gevolge hebben.

Gedurende de twee helft van 2007 worden alle overgangsccliënten op basis van de gemeentelijke bepalingen geherindiceerd en ontvangen zij een nieuw Wmo-besluit.

Reeds geplande activiteiten

- De gemeente Alkmaar heeft samen met de gemeenten uit de regio Noord-Kennemerland een raamovereenkomst gesloten met Meyra Nederland BV voor de levering van rolstoelen, scootermobielen en overige hulpmiddelen. Deze overeenkomst eindigt per 1 januari 2009 en kan 2 maal één jaar worden verlengd. Een hernieuwde aanbesteding zal naar verwachting met dezelfde gemeenten uit de regio Noord-Kennemerland worden verricht.
- In de provincie Noord-Holland rijdt de OV-taxi, een collectief vraagafhankelijk vervoerssysteem. Het huidige contract (per 1 juni 2003) met de vervoerder, Connexion, eindigt op 15 december 2008. Samen met de provincie Noord-Holland is de gemeente Alkmaar opdrachtgever van de OV-taxi Noord-Holland Noord. Vanwege het naderende einde van de overeenkomst, zijn inmiddels de eerste stappen gezet om te komen tot een nieuwe overeenkomst. De gemeente Alkmaar is (co-)opdrachtgever. Over deze activiteiten zullen college en raad separaat geïnformeerd worden.

Ambitie: Alkmaar is dienstverlenend en actief signalerend naar mensen die afhankelijk zijn van individuele voorzieningen

Veranderingsopgaven 2008 - 2012

De ambitie wordt de komende jaren in een viertal speerpunten uitgewerkt:

1. **Monitoring gevolgen herindicatie Huishoudelijke hulp voor kwetsbare doelgroepen**

Voor cliënten ouder dan 65 jaar, die voor de herindicatie in aanmerking kwamen voor hulp bij het huishouden HH2 en na herindicatie HH1 ontvangen, wordt na de herindicatie 'een monitor ingesteld'. Deze monitor kan door een externe organisatie worden uitgevoerd. Door het houden van een steekproef onder de doelgroep (circa 100 klanten) zal worden nagegaan of de wijze van indicatiestelling daadwerkelijk aansluit bij de individuele situatie.

De ervaringen op basis van de steekproef kunnen aanleiding vormen tot aanpassingen in de wijze van indiceren en in de wijze waarop wordt doorverwezen naar de voorliggende voorzieningen: WonenPlus, diensten van het SKWO, etc.

2. **Investeren in de kwaliteit van het Wmo-loket**

De wijzigingen (nu en de komende vier jaren) op het terrein van zorg, ondersteuning en dienstverlening vragen om een regelmatige scholing en training van Wmo-consulenten (sector SoZaWe). Enkele thema's zijn hierbij in het bijzonder van belang:

- Klanten actief verwijzen: hierbij kan het gaan om verwijzing naar 'voorliggende voorzieningen' zoals het aanbod van WonenPlus, SKWO, steunpunt Mantelzorg, Humanitas en andere organisaties, maar ook naar het te ontwikkelen WWZ-loket.
- Klanten adequaat informeren over de mogelijkheden van het Pgb: zorgconsulenten wijzen belanghebbenden actief op de keuze voor een Pgb of zorg in natura. De keuzevrijheid is een van de belangrijkste pijlers van de Wmo en vormt een belangrijk gespreksonderwerp tussen gemeente en het Cliënten Platform Wmo Alkmaar.

Aanvullend hierop zal begin 2008 gestart worden met een 'geïntegreerd Wmo-team' (Wvg-consulenten en consulenten huishoudelijke hulp) en indicatiestelling in de thuissituatie (huisbezoeken).

3. **Uitvoeren kostenprognose Hulp bij het Huishouden**

Ten tijde van de Wvg is de raad geregeld geïnformeerd over de prognose van de Wvg-uitgaven in relatie tot de reserves. Om ook over de uitgaven hulp bij het huishouden een juiste ontwikkeling te kunnen schetsen is een prognose nodig.

Naast de bestaande financiële verslagleggingen zullen nog in de loop van 2007 de eerste stappen worden gezet voor een langetermijnprognose. Waar mogelijk zullen er verbanden gelegd worden met prognoses met betrekking tot overige individuele voorzieningen.

4. Uitvoeren jaarlijkse evaluatie Raamovereenkomst 'Hulp bij het huishouden'

De aanbesteding 'Hulp bij het huishouden' heeft erin geresulteerd dat de gemeente Alkmaar samen met de gemeenten uit de regio's Noord-Kennemerland, Kop van Noord-Holland en West-Friesland raamovereenkomsten met zorgaanbieders hebben gesloten voor de levering van hulp bij het huishouden. De duur van deze overeenkomsten is bepaald op 2 jaren, met een optie tot verlenging van 2 maal 1 jaar. De bewaking van de raamovereenkomst vindt op bovenregionaal niveau plaats, net als bij de genoemde aanbesteding. De gemeente Alkmaar is hiertoe, namens de samenwerkende gemeenten, een contract aangegaan met het bureau Q-consult. Belangrijke onderdelen in het contractbeheer zijn:

- Kwaliteitsmeting onder meer bestaande uit steekproeven op locatie, telefonische enquêtes. Aanvullend op deze metingen zullen ook lokaal kwaliteitsonderzoeken plaatsvinden (zie ook hoofdstuk 7)
- Halfjaarlijks overleg op bovenregionaal niveau tussen vertegenwoordigers van de gemeenten en de gecontracteerde zorgaanbieders.
- Analyse en rapportage resultaten raamovereenkomst.

Jaarlijks (voor het eerst: halverwege 2008) wordt een balans opgemaakt van de ervaringen met de gekozen aanbestedingsprocedure. In het Voortgangsverslag Wmo zullen deze ervaringen worden belicht.

Hoofdstuk 6: Aandacht voor kwetsbare groepen

Ambitie

De gemeente Alkmaar heeft een centrumfunctie in Noord-Kennemerland voor 3 prestatievelden: maatschappelijke opvang (prestatieveld 7), openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ) (prestatieveld 8) en ambulante verslavingszorg (prestatieveld 9). De voorzieningen die zich met uitvoering bezighouden opereren vaak op regionale schaal en zijn veelal geconcentreerd in de centrumgemeente (Alkmaar).

Er zijn duidelijke relaties tussen de drie prestatievelden. Het gaat hierbij, met uitzondering van huiselijk geweld, vaak om personen die niet actief meewerken aan het oplossen van hun probleem. Er is veelal geen vraag om zorg in de letterlijke zin, omdat de persoon in kwestie het probleem zelf niet zo ervaart of herkent. Organisaties hebben veelal ook moeite om de doelgroep te bereiken.

OGGZ

Alkmaar heeft in 2006 ongeveer 300 bekende OGGZ-klanten. Het Meldpunt Vangnet en Advies, gecoördineerd vanuit de GGZ, speelt een belangrijke rol bij crisissituaties. In 2005 is een OGGZ-convenant afgesloten 'Op weg naar een sluitende zorg' tussen alle regiogemeenten, Blijf van mijn Lijf, woningcorporaties, de Brijder Verslavingszorg, DNO, de RIMA, de GGZ, het Zorgkantoor, de politie en de GGD. De inhoudelijke prioriteiten voor de periode 2005-2007 zijn: crisisopvang/acute zorg; huiselijk geweld en laagdrempelige opvang voor dak- en thuislozen.

In 2007 loopt het OGGZ-convenant af. Het tot dan toe gevoerde beleid zal geëvalueerd worden. De evaluatie met de daarbij behorende aanbevelingen vormt de basis voor het in 2007 nieuw af te sluiten convenant OGGZ voor de periode 2008-2010.

Maatschappelijke opvang (inclusief vrouwenopvang)

Mensen kunnen door allerlei oorzaken ontheemd raken en de aansluiting met de samenleving verliezen. Vaak gaat het hierbij om mensen met een meervoudige problematiek die al dan niet tijdelijk de regie over hun leven zijn kwijtgeraakt. Het gevolg hiervan kan zijn dat mensen dak- of thuisloos raken. Alkmaar heeft circa 180 dak- en thuislozen.

Binnen de maatschappelijke opvang is vrouwenopvang een specifieke categorie. Hieronder wordt verstaan: het tijdelijk bieden van onderdak, begeleiding, informatie en advies aan vrouwen die al dan niet gedwongen de thuissituatie hebben verlaten in verband met problemen van relationele aard of geweld. In voorbereiding is een opvangvoorziening nieuwe stijl, het Oranjehuis.

Verslavingsbeleid

De ambulante verslavingszorg richt zich op chronische alcohol- en drugsverslaafden. Alkmaar heeft ongeveer 4.000 alcoholverslaafden en 150 harddrugverslaafden. Kenmerkend voor chronisch verslaafden is de instabiliteit op het gebied van wonen, werken, inkomen en gezondheid. Hierdoor kunnen deze mensen moeilijker dan andere groepen deelnemen aan het maatschappelijk leven. In

het kader van de Wmo is elke gemeente verantwoordelijk voor het scheppen van randvoorwaarden, zodat iedereen kan meedoen. Om dit voor deze specifieke groep burgers mogelijk te maken is een goede inrichting van de ambulante verslavingszorg noodzakelijk. Hiervan is sprake als ketenzorg mogelijk is waarbij preventie, behandeling, resocialisatie en nazorg evenwichtig aan bod komen. De gemeente Alkmaar ontvangt als centrumgemeente hiervoor een doeluitkering van het ministerie van VWS. Dit regiem blijft onder de Wmo hetzelfde.

Huiselijk geweld

Huiselijk geweld heeft zich de afgelopen jaren meer en meer als een apart beleidsterrein ontwikkeld. Geweld in de privé-sfeer is de omvangrijkste geweldsvorm in Nederland. Uit tal van onderzoeken blijkt dat 40% van de bevolking (mannen en vrouwen, jongens en meisjes) ooit betrokken is geweest bij enigerlei vorm van huiselijk geweld. Bij geen enkele geweldsvorm vallen zoveel slachtoffers als bij huiselijk geweld. Een substantiële afname van het geweld in onze samenleving kan alleen gerealiseerd worden als geweld in de privé-sfeer krachtig wordt aangepakt. Huiselijk geweld komt voor in alle rangen, standen en gezindten binnen Nederland.

Wat achter de voordeur gebeurde was tot voor kort een privé zaak. Tegenwoordig doet de overheid er alles aan om huiselijk geweld aan te pakken en te voorkomen. Huiselijk geweld raakt iedereen.

In 2006 heeft de gemeenteraad het beleidskader 'Aanpak huiselijk geweld 2006-2010', met het daarbij behorende uitvoeringsprogramma vastgesteld. Sinds juni 2005 is in Alkmaar, als één van de eerste steden in Nederland, het Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld (ASHG) van start gegaan.

De doelgroep wordt niet altijd gemakkelijk bereikt. In het kader van de Wmo stellen we daarom de volgende ambitie centraal en wordt de komende jaren uitgewerkt in een vijftal veranderingsopgaven.

Ambitie: Alkmaar werkt aan het bereiken en weerbaarder maken van kwetsbare groepen

Veranderingsopgaven 2008 - 2012

1. **Uitvoeren van reeds aangenomen beleid op de terreinen OGGZ, maatschappelijke opvang, verslaafdenzorg en huiselijk geweld.**

Er kan gesteld worden dat er reeds veel beleid is aangenomen op het terrein van de OGGZ, maatschappelijke opvang, verslaafdenzorg en huiselijk geweld. Er zijn diverse dwarsverbanden tussen deze terreinen. Op korte termijn zal een startnotitie 'Stedelijk Kompas' worden opgesteld, in navolging van het G4- meerjarenprogramma om dak- en thuisloosheid sterk te reduceren (najaar 2007). Duidelijk is dat preventie en vroegtijdige interventie hierbij belangrijke thema's zullen vormen.

2. **Onderzoek naar tekorten en doublures in het regionale aanbod**

Voor het nader verkennen, het inventariseren van het aanbod en het in beeld krijgen van de tekorten hebben de gemeenten in Noord-Kennemerland SGBO opdracht gegeven om hier onderzoek naar te doen. De resultaten van dit onderzoek zullen als materiaal dienen voor expertmeetings. Het gaat hier om met name de volgende prestatievelden:

- opvang van dak- en thuislozen, vrouwenopvang en huiselijk geweld;
- openbare geestelijke gezondheidszorg;
- ambulante verslavingszorg.

In het definitieve beleidsplan Wmo 2008 – 2012 worden de resultaten van dit onderzoek verwerkt.

3. **Nieuwe maatschappelijke initiatieven met betrekking tot de opvang en begeleiding van kwetsbare groepen**

De kwetsbare doelgroepen zijn bij uitstek aangewezen op professionele begeleiding en ondersteuning. Bij uitstek, maar niet exclusief, want nieuwe initiatieven komen ook door vrijwilligersorganisaties of particulier initiatief tot stand. Een initiatief als de Voedselbank is hiervan een duidelijk voorbeeld. De gemeente dient, kortom, oog te houden voor vernieuwende (particuliere) initiatieven.

Op de Wmo-conferentie van 28 juni heeft Aanloophuis De Steiger zich gepresenteerd als een stichting die, op basis van dialoog, opvang en 'lichte' begeleiding biedt aan kwetsbare groepen. Het Aanloophuis is een initiatief van de stichting voor Stadsbestuur te Alkmaar. Doelgroep van De Steiger: kwetsbare bewoners, die in een stedelijke omgeving in de anonimiteit dreigen te geraken. De Steiger wil in de eerste plaats mensen een veilige plek bieden en daarnaast een brug zijn naar de hulpverlening. Er zijn goede contacten met maatschappelijke opvang- en hulpverleningsinstanties. In het kader van de Wmo zal door De Steiger onderzoek worden gedaan naar de positie van De Steiger binnen de OGGZ. Afhankelijk van het resultaat wordt bezien of de aanloop, c.q. ontmoetings- en dagbestedingsfunctie van De Steiger versterkt zal moeten worden.

4. **Analyse en eventuele uitbreiding pilot Buurtmaatschappelijk werk**

Het RIMA heeft op de Wmo-conferentie van 28 juni aandacht gevraagd voor multiprobleemhuishoudens. Deze huishoudens bestaan uit personen die maatschappelijk gezien zeer kwetsbaar zijn, sociaal-economisch een lage status hebben, zich moeilijk staande houden zonder hulp van buitenaf, en geen aansluiting vinden bij de reguliere dienstverlening. Er is sprake van sociale problematiek, waarvoor een individuele aanpak noodzakelijk is, een aanpak die achter de voordeur reikt. Het gaat om mensen waarbij hulpvaardig gedrag aanwezig is, waar er drie of meer problemen gelijktijdig zijn, op verschillende levensgebieden, weinig vertrouwen in hulpverleners. In Overdie is een pilot gestart. RIMA vraagt de gemeente om op grond van de positieve ervaringen tot nu toe de pilot uit te breiden in uren en tijd. In het kader van de Wmo zullen hieromtrent zo mogelijk nadere voorstellen komen. Aandachtspunt hierbij is de samenhang met het Meldpunt Vangnet en Advies en Helpende Hand in de wijk.

4. **‘Consultatiebureau voor ouderen’**

Onze samenleving vergrijsd de komende jaren sterk, steeds meer mensen hebben een ongezonde levensstijl en het aantal mensen met een chronische ziekte zal stijgen. Gekoppeld aan de steeds duurder wordende gezondheidszorg en de nadruk die de overheid legt op de eigen verantwoordelijkheid van de burger, is de tijd rijp om acties te nemen om gezondheidsproblemen, zowel op lichamelijk geestelijk als sociaal niveau bij (kwetsbare) ouderen te voorkomen (c.q. te vertragen). Het ‘Consultatiebureau voor ouderen’ (werktitel) kan met een gratis en deskundig gezondheidsonderzoek hierbij een belangrijke rol vervullen. Diverse facetten van de gezondheid kunnen hierbij aan de orde komen: beweging, voeding, cognitie, hart- en vaten, valongevallen en botbreuken, psychisch en sociaal functioneren, gehoor en bijvoorbeeld mantelzorg. De ambitie is om in periode van dit beleidsplan tenminste één bureau voor ouderen in Alkmaar te realiseren dan wel een geïmplementeerde werkwijze bij instellingen, die ouderen stimuleert tot gezondheidsbevorderend gedrag.

Hoofdstuk 7: Cliëntenplatform Wmo

Ambitie

Cliëntenparticipatie en medezeggenschap zijn stevig verankerd in de wet. Dit betekent dat de gemeente vorm dient te geven aan een overleg met vertegenwoordigers van representatieve organisaties van de kant van vragers op het gebied van maatschappelijke ondersteuning. In Alkmaar is er begin 2007 een formele start gemaakt met het Cliënten Platform WMO-Alkmaar. Het GOA (Gehandicapten Overleg Alkmaar) en de Seniorenraad hebben hiertoe reeds in 2006 de nodige initiatieven genomen. Het platform kent inmiddels een brede vertegenwoordiging van lokaal en regionaal functionerende belangen- en cliëntengroepen, waaronder het Cliënten Belangen Buro 'De Hoofdzaak'. De verschillende deelnemende organisaties behouden hun eigen identiteit, maar zullen in het kader van de Wmo gezamenlijk opereren.

Het Cliënten Platform Wmo is een belangenorganisatie voor mensen met een beperking voor alle leeftijden. Hierbij gaat het om de behartiging van de collectieve belangen van:

- mensen met een lichamelijke handicap (motorisch, visueel, auditief)
- mensen met een chronische ziekte
- mensen met een verstandelijke handicap
- mensen met psychische problemen.

Het Cliëntenplatform geeft gevraagd en ongevraagd advies aan de gemeente Alkmaar over het gemeentelijk beleid voor mensen met een beperking en over de uitvoering ervan.

De inzet van de betrokken organisaties in Alkmaar is hoog en het overleg met de gemeente vindt op een constructieve wijze plaats.

Klanttevredenheidsonderzoek

De Wmo verplicht gemeenten om zich jaarlijks aan de gemeenteraad en burgers vóór 1 juli te verantwoorden over de prestaties en de klanttevredenheid. Dit is de 'horizontale verantwoording'. Klanttevredenheidsonderzoek dient in overleg met het Platform te worden uitgevoerd. De wet biedt overigens veel ruimte voor de lokale invulling.

In het kader van de Raamovereenkomst 'Hulp bij het huishouden' vindt jaarlijks onderzoek plaats door de contractbeheerder Q-consult. Dit onderzoek vindt plaats in de 26 samenwerkende gemeenten. Aanvullend op dit onderzoek is het wenselijk om de behoeften en meningen van gebruikers van andere 'Wmo-diensten' in beeld te krijgen. De gemeente ziet hierin een grote rol voor het Cliënten Platform Wmo weggelegd.

Op basis van bovenstaande initiatief kunnen we de volgende ambitie centraal stellen:

Ambitie: Alkmaar staat open voor voorstellen en advies van 'klantgroepen'

Veranderingsopgaven 2008 - 2012

In lijn met de participatiegedachte uit de Wmo stelt de gemeente twee met elkaar samenhangende initiatieven voor:

1. **Cliëntenplatform Wmo functioneert als opdrachtgever voor klanttevredenheidsonderzoeken.**

Het Cliëntenplatform Wmo heeft inmiddels ingestemd met het voorstel van de gemeente en zal in samenwerking met de gemeente een onderzoeksprogramma voor vier jaren opstellen. Ter ondersteuning heeft de gemeente het SGBO gevraagd om het platform hierin te begeleiden, zowel procesmatig als inhoudelijk (onderzoek aangepast aan doelgroep). Het platform kan het onderzoek gebruiken om haar bekendheid en draagvlak onder de burgers van Alkmaar te versterken. Naar verwachting is er begin 2008 met de ondersteuning van het SGBO en Kern8 (structurele ondersteuning van het platform) een duidelijk stramien ontwikkeld voor de uitvoering van klanttevredenheidsonderzoek(en).

2. **Uitvoering klanttevredenheidsonderzoeken 2008- 2012**

Het eerste tevredenheidsonderzoek zal begin 2008 plaats vinden, conform het onder 1 ontwikkelde stramien, gericht op een (in afstemming met de gemeente) door het platform gekozen doelgroep.

Bijlage 1: Schema veranderingsopgave 2008 – 2012

<p>Wonen, welzijn en zorg in de wijk</p>	<p>Ambitie: Alkmaar streeft naar 'zorgzame buurten' door te investeren in sociale activiteiten, diensten aan huis en goede accommodaties</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uitvoering Visiedocument en concept Uitvoeringsprogramma Wonen, welzijn en zorg. 2. Wijkgerichte uitbouw en versterking dienstenpakket, gericht op het zelfstandig kunnen blijven wonen. 3. Vergroten kennis en gebruik van (maatschappelijke) diensten bij allochtone doelgroepen (prioriteit: ouderen). 4. Vergroten gebruik wijk- en buurtaccommodaties door bijzondere doelgroepen.
<p>Informele zorg</p>	<p>Ambitie: Alkmaar faciliteert en versterkt de ondersteuning van mantelzorgers én vrijwilligers in de zorg</p> <p><i>Mantelzorg</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Eén herkenbaar punt voor directe ondersteuning aan mantelzorgers 2. Uitbrengen van een Informatiegids voor mantelzorgers. 3. Onderzoek naar mogelijkheden om zwaar belaste mantelzorgers extra te ondersteunen. 4. Ontwikkelen van een pilot voor een mantelzorg Pgb (Persoonsgebonden budget). <p><i>Vrijwilligers in de zorg</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Ondersteuning van het 'Platform van vrijwilligers in zorg en welzijn' door het CVO (Centrum voor Vrijwilligersondersteuning).
<p>Wonen-Welzijn-Zorg loket</p>	<p>Ambitie: Alkmaar heeft op stedelijk en op wijkniveau een breed en goed bereikbaar informatie- en ondersteuningsaanbod</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Start breed WWZ-loket (Wonen, Welzijn, Zorg) in 2008 2. Uitbreiding en/of verdieping van het WWZ-loket gedurende de periode 2009 – 2012.
<p>Individuele voorzieningen</p>	<p>Ambitie: Alkmaar is dienstverlenend en actief signalerend naar mensen die afhankelijk zijn van individuele voorzieningen</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Monitoring gevolgen herindicatie Huishoudelijke hulp voor kwetsbare doelgroepen. 2. Investeren in de kwaliteit van het Wmo-loket door scholing en training van Wmo-consulenten 3. Uitvoeren kostenprognose 'Hulp bij het huishouden'. 4. Uitvoeren jaarlijkse evaluatie Raamovereenkomst 'Hulp bij het huishouden'.
<p>Aandacht voor kwetsbare groepen</p>	<p>Ambitie: Alkmaar werkt aan het bereiken en weerbaarder maken van kwetsbare groepen</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uitvoeren van reeds aangenomen beleid op de terreinen OGGZ, maatschappelijke opvang, verslaafdenzorg en huiselijk geweld. 2. Onderzoek naar tekorten en doublures in het regionale aanbod 3. Ondersteuning van nieuwe maatschappelijke initiatieven met betrekking tot de opvang en begeleiding van kwetsbare groepen. 4. Analyse en eventuele uitbreiding pilot Buurtmaatschappelijk werk 5. Consultatiebureau voor ouderen.
<p>Cliëntenparticipatie</p>	<p>Ambitie: Alkmaar staat open voor voorstellen en advies van 'klantgroepen'</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cliëntenplatform Wmo functioneert als opdrachtgever voor klanttevredenheidsonderzoeken. 2. Uitvoering klanttevredenheidsonderzoeken 2008-2012.

Bijlage 2: Schema prestatievelden

<p>Prestatieveld 1</p> <p>Samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten</p>	<p>Onderwerpen: Algemene voorzieningen, de 'civil society', maatschappelijke verbanden van burgers, opbouwwerk, accommodaties ten behoeve van sport, jeugdcentra, wijk- en buurtcentra.</p> <p>Relatie met gemeentelijk beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wet inburgering • evaluatie masterplan wijk- en buurtcentra • buurtgericht werken • visiedocument en concept-uitvoeringsprogramma Wonen, Welzijn en Zorg <p>Actueel: Op 27 februari 2006 heeft de gemeenteraad het visiedocument 'Wonen, Welzijn en Zorg' vastgesteld. Die visie is tot stand gekomen in overleg met aanbieders van diensten op terreinen van wonen, welzijn en zorg. Diezelfde partijen hebben ook een grote bijdrage geleverd aan de totstandkoming van de regionale woonvisie Noord Kennemerland 2005-2015 die in januari 2006 door de gemeenteraad is vastgesteld. De in beide documenten benoemde actiepunten ten aanzien van wonen, zorg en welzijn hebben hun vertaling gekregen in een concept-uitvoeringsprogramma 'Wonen, Welzijn en Zorg'. In de beleidsnotitie WMO (gemeenteraad 14 november 2006) zijn de deelprogramma's van dit uitvoeringsprogramma als actiepunten voor 2007 benoemd. Deze opgave is als volgt vertaald:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Opnieuw positioneren van het welzijnsbeleid in relatie tot wonen en zorg; 2. Zorgdragen voor voldoende woningen geschikt voor mensen die minder goed ter been zijn, in de stad als geheel en per wijk (nultredenwoning); 3. Realiseren van een wijkknooppunt en/of woonzorgzone in iedere wijk, waar een vraaggestuurd en op elkaar afgestemd aanbod van woon-, welzijns- en zorgdiensten beschikbaar is; 4. Totstandkoming van voldoende huisvesting met zorg voor bijzondere doelgroepen, evenwichtig verspreid over de stad. <p>Voor elk van deze vier opgaven is een deelprogramma geformuleerd. Het concept-uitvoeringsprogramma is in maart 2007 geaccordeerd door B&W en vervolgens voor commentaar voorgelegd aan de partijen in het veld (deadline 1-9-2007)</p>
<p>Prestatieveld 2</p> <p>Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met opvoeden</p>	<p>Onderwerpen: Signaleren jeugdigen met verhoogd risico(ontwikkelingsachterstand, schooluitval, criminaliteit), toegang tot het hulpaanbod (VVE, onderwijsachterstand, Halt), opvoedingsondersteuning, coördinatie van zorg. Beroep op Wet op de Jeugdzorg door preventie zoveel mogelijk voorkomen.</p> <p>Gemeentelijk beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kadernota Jeugdbeleid <p>Actueel: Op alle zeven programmalijnen is vooruitgang geboekt. Een eerste tussenevaluatie verschijnt in oktober 2007.</p>

	<p>Het beleid van het nieuwe kabinet Balkenende leidt tot extra impulsen op het terrein van de Centra voor Jeugd en Gezin, voor- en vroegschoolse educatie, naschoolse opvang, aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en maatschappelijke stages (jeugdparticipatie)</p>
<p>Prestatieveld 3</p> <p>Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning</p>	<p>Onderwerpen: Voorlichtingsloketten; individuele adviesfuncties, vraagverheldering, cliëntondersteuning.</p> <p>Gemeentelijk beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkeling Wonen-Welzijn-Zorg loket <p>Actueel: Zie hoofdstuk 4 concept-Beleidsplan Wmo Bijzondere vermelding verdient nog het Consultatiebureau voor ouderen. Er is een haalbaarheidsonderzoek gestart met als mogelijk vervolg: starten van een pilot met als doel: door preventief onderzoek en adviezen over een gezonde leefstijl gezondheidsproblemen bij ouderen voorkomen.</p>
<p>Prestatieveld 4</p> <p>Het ondersteunen van mantelzorgers daar onder begrepen steun bij het vinden van adequate oplossingen indien zij hun taken tijdelijk niet kunnen waarnemen, alsmede het ondersteunen van vrijwilligers</p>	<p>Onderwerpen: Ondersteuning mantelzorg; vrijwilligerswerk, lotgenoten contacten, maatschappelijk initiatief (ook voor kwetsbare medeburgers)</p> <p>Gemeentelijk beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beleidsnota Informele zorg <p>Actueel: Zie hoofdstuk 3, concept-Beleidsplan Wmo</p>
<p>Prestatieveld 5</p> <p>Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem</p>	<p>Onderwerpen: Algemene maatregelen: toegankelijkheid woonomgeving, openbare ruimten, activiteiten met sociaal, sportief of creatief karakter voor specifieke doelgroepen, stimuleren aanpasbaar bouwen, toegankelijkheid openbaar vervoer</p> <p>Gemeentelijk beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beleidsvisie mensen met beperkingen <p>Actueel: In de eerste helft van 2008 zal gerapporteerd worden over de voortgang van de maatregelen genoemd in de beleidsvisie mensen met een beperking 2004-2008. Daarbij zal de Gids Nederland, Agenda 22 worden betrokken. Het Cliëntenplatform WMO zal tijdig in dit proces betrokken worden. Daarnaast rechtvaardigt de speciale positie van het platform het opstellen van een afzonderlijke verordening waarin ondermeer haar participatie in geregeld wordt en het benoemen van de haar ter beschikking staande faciliteiten.</p>

<p>Prestatieveld 6</p> <p>Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behouden en het bevorderen van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijke verkeer</p>	<p>Onderwerpen: Individuele voorzieningen: huishoudelijke verzorging, rolstoelen, scootmobielen, woonvoorzieningen, regie ondersteuning, vervoersvoorzieningen, begeleiding bij zelfstandig wonen, maatschappelijk werk Voor een aantal voorzieningen (bijvoorbeeld rolstoelen en huishoudelijke zorg) in dit prestatieveld heeft de gemeente een zorgplicht.</p> <p>Gemeentelijk beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wvg-beleid • Raamovereenkomst 'Hulp bij het huishouden' • Aanbesteding openbaar vervoer • Aanbesteding hulpmiddelen <p>Actueel: Zie hoofdstuk 5.</p>
<p>Prestatieveld 7</p> <p>Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en beleid ter bestrijding van geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd</p>	<p>Onderwerpen: Maatschappelijke opvang, Vrouwenopvang, Tijdelijke dagen en nachtopvang bij crisis en huiselijk geweld</p> <p>Gemeentelijk beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beleidsplan huiselijk geweld plus activiteitenplan 2007 • Convenant OGGZ • Startnotitie "Stedelijk Kompas", in navolging van de G4 meerjarenprogramma om dak- en thuisloosheid sterk te reduceren (najaar 2007) <p>Actueel: Zie hoofdstuk 6, aanvullend:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realisering nieuwbouw DNO in Stationsgebied Alkmaar-Noord • Medewerking aan realisatie vrouwenopvang 'nieuwe stijl' • Medewerking aan verhuizing Exodus naar locatie Flash
<p>Prestatieveld 8</p> <p>Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen</p>	<p>Onderwerpen: Het signaleren en bestrijden van risicofactoren op het gebied van de openbare geestelijke gezondheidszorg, het bereiken en begeleiden van kwetsbare personen en risicogroepen, het functioneren als meldpunt voor signalen van crisis of dreiging van crisis bij kwetsbare personen en risicogroepen.</p> <p>Gemeentelijk beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Convenant OGGZ <p>Actueel: Zie hoofdstuk 6, aanvullend:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vanaf 2008 nieuwe beleidsmatige onderbouwing voor regionale OGGZ-aanpak • Uitwerking regionale opzet OGGZ-overleg

<p>Prestatieveld 9</p> <p>Het bevorderen van verslavingsbeleid</p>	<p>Onderwerpen:</p> <p>Ambulante hulpverlening, preventie, overlastbestrijding GAVO-aanpak</p> <p>Gemeentelijk beleid:</p> <ul style="list-style-type: none">• Productafspraken met Brijder <p>Actueel:</p> <p>Zie hoofdstuk 6, aanvullend:</p> <ul style="list-style-type: none">• Goede onderbrenging Brijder in nieuwbouw Helderseweg• Bijdragen aan adequate en tijdig beschikbare alternatieve huisvesting Brijder op Overstad• Convenant tussen gemeente/Brijder/politie en bedrijvenvereniging ter beteugeling van overlast rondom tijdelijke locatie Brijder• Herfst 2007 : quick-scan onder Alkmaarse jongeren mbt gebruik middelen
---	--